

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

V E R S V S 16.

*Si autem te non audierit, adhibe
tecum adhuc unum, vel duos, ut
in ore duorum vel trium testium
stet omne verbum.*

QVÆSTIO I.

Quid agendum sit, si te non audierit?

Quod si frater peccatum excuset, aut defendat, adhibendi testes, quorum prudentia, auctoritate & reuerentia possit ad frugem reduci. Nam si simul testabuntur, in peccato alterum versari; atque eo modo plurimum sententiæ cedit. Vt Chrys. & Angust. Serm. 16. de verbis Domini. Hoc etiam adiuvabit, quod ex ordine quo alterum videt correctionem institvere facile animaduertere possit, ad Ecclesiam rem esse pertineturam. publicæ igitur reprehensionis metu facilius se corrigit. Omne verbum in eorum testimonio significat quæ rata erit, & *firmabitur* duorum testimonio. Testibus enim credere tenebitur, qui iustitiam reprehensionis causam, & fraternam esse correctionem testabuntur.

§. 2. Quapropter magnopere animaduertendum est, ut illi quibus delictum fratris patefit, & moribus infir, & eam opinionem apud corrigendum habeant, *Contine* quæ ad emendationem adferat incitamentum. Sed & illud considerandum, vt qui dignitate excellunt, *corrigenda* coram illis moncantur, quorum præsentia non magis exasperentur. Quæ vero admonendi, corrigendi, reprehendendi cæssitas cuiuslibet priuato incumbat, alio loco explicatum est. Hoc nunc tantummodo monito, maximum atque efficacissimum corrigendi fratris esse modum, si charitate, pietate, sanctitate, atque adeo operibus bonis eius delictum arguas.

VERSUS 17.

*Quod si non audierit eos : dic Eccle-
sia: si autem Ecclesiam non audie-
rit, sit tibi sicut ethnicus & publi-
canus.*

QVÆSTIO I.

Sitestes contemnat cui dicendum?

§. i. **C**hristus Ecclesiæ dicendum esse pronun-
ciat, si non audierit, seu *ἄκουσεν*, non di-
gnatus fuerit audire, contempserit, quemadmodum
dicitur *μεροῖς*, qui ne aspicere quidem dignatur. *Συ-
νιστος* non audierit. Non iam alio remittit, non diu-
no iudicio commendat. Sed iubetur haberi sicut Eth-
nicus & publicanus. Syrus appellat *ἑβραῖοι* *ghidtha-*
cum, *congregationem*. Beza Senatam Ecclesiasticum
interpretatur. Gyrenus pios & doctos Seniores, non
vulgus, alii vero totum populum cognitorem & iudi-
cantem faciunt, more Quiristium, cum ad populum fie-
ret prouocatio.

§. 2. Ecclesia, quamvis frequenter totam Rem-
publicam, hoc est, prædices & populum in hac is lire
tis designet, hoc tamen loco turbam seu plebem non
comprehendit. Constat hoc tribus præcipue ratio-
nibus. Primo enim multitudo peccatorem iuvare
non potest. Deinde non iudicat imo ne cognoscit
quidem ordinare. Denique ligandi & solvendi iur-
dictio penes multitudinem non residet. Quod si er-
r

iam eius temporis consuetudo spectetur, non difficile fuerit ostendere iudicium, quo pronuntiatur esse tanquam Ethnicus & publicanus non multitudine, sed magistratus fuisse. Multitudo enim ad hoc ut aliquis *ἀσυνάγωγος* extra Synagoram fieret, non agitabatur apud plebem, sed magistratum. Ioann. 9. 22. & 12. 42. & 16. 2. Hebræi quidem solent iudicia coram multitudine exercere, non tamen ipsa multitudo iudicat. Caluinus alludi ad Synagogam opinatur, sed eam non vocat Christus Ecclesiam; nec suos eo relegat, nec ex eius ordine veteri formandus est Christianæ Ecclesiæ status.

S. 3. Quæ Caluinus hic contra excommunicationem Ecclesiasticam crepat, nihil opus est refutare, cum manifesto mendacio omnia nitantur. Zvinglij verba obfervatione digna sunt, occultam & externam Ecclesiam esse affirmat: deinde his verbis Anabaptistas aggreditur. *Quæro eos qui se Anabaptistas iungunt, & Ecclesiam eorum summis rebus laudibus, quos eos certos faciat, quod Catapaptistarum Ecclesia, Ecclesia sit Dei? Quam ergo hac de re certi esse non possint, cur non manent in Ecclesia, à qua turpiter desciunt? Hoc eisdem vel his Zvinglio nos obicitur, quod ille Catapaptistis, qui Zvinglianis deficiunt, quia nulla hæres diuturna est, scinditur quotidie. Et facile illi rationem reddent, cur ab hæresi recedant, nunquam Caluinistæ, cur à veritate.*

§. 4. Rursum non est dicendum congregationi alicui seniorum aut Iudicum, sed presbiteri: nec alia est mens Chrysostomi cum dicendum antitribus, & presbiteribus Ecclesie, perinde enim est ac si cenetur Episcopis dicendum. Nam paulo post videtur singulari: *Episcopo dicendum est.* Nec dixit Ecclesie presbiteri, vinculus istum constringe, &c. Quare ex reapparet, Episcopo dicendum, & si Episcopus reus sit, Archiepiscopo, & si ille, Patriarche, ac tandem Pontifici. Solet tamen indicari mortuo Episcopo illius consilio, aut senatui Ecclesiastico quavis etiam vivo Episcopo, illius consistorio, & iudici proponi solent, sed ita tamen ut constet, totum ius penes Episcopum, a quo etiam iudices & alii consilarii potestatem acceperunt.

§. 5. Hæc testimonia probat Bellarminus l. b. 2. de conc. c. 2. Concilia generalia à Pontifice confirmata errare non posse: Verba eius sunt. Testimonia propria sunt tria. Primum est Matth. 25. Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, illic sum in medio eorum. Caluinus non adeo magni facit hoc testimonium, propterea, quod ex eo videatur probari possetiam concilium duorum hominum non posse Generalia se errare. Sed si hoc testimonium non contemneret, qui obseruauit Concilia argumentum sumi non simpliciter ex his verbis, sed ex his verbis continuatis cum superioribus, & propterea addidit argumentatione à minore ad maius. Dixerat enim antea Dominus de homine incorrigibili, Dic Ecclesie & si Ecclesiam non audierit sit tibi velut Ethnicus & publicanus. At ne quis Ecclesiam siue congregationem pralatorum contemnendam putaret, adiunxit continuo: Amen dico vobis, quacumq; ligaueris super terram, erunt ligata & in celo. Et ne quis dubitaret de assensu Dei, quando Episcopi congregati aliquem damnant, vel absolunt, subiungit: Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego in medio illorum sum. Quorum verborum hæc sententia est: si duo vel tres congregati in nomine meo obtinent semper, quod petunt à Deo nimirum sapientiam & lumē, quod sufficit eis ad cognoscenda ea, quæ ipsi necessaria sunt, quāto magis Episcopi omnes congregati in nomine meo, semper obtinebūt, quod iuste petunt, id est, sapientiam & lumen ad iudicanda ea, quæ ad totam Ecclesiam dirigendam pertinent: Itaq; siue pauci, siue multi, siue priuati siue Episcopi congregentur in nomine Christi omnes habent Christum presentem & adiuantem, & obtinent quod eis continet obtinere. Sed in congregatione paucorum & priuatorum adeo Christus vi eos adiuvet in rebus paruis & priuatis; in congregatione autem Episcoporum adeo,

Ge 2